

A NOVA ERA DA MINARÍA METÁLICA EN GALIZA

Belén Rodríguez/Redacción

A minaría clásica de Galiza, fundamentalmente dedicada á explotación de recursos da sección C non metálicos, isto é, granito ornamental, feldspatos, lousa, cuarzo, caolín, arxila, rochas, etc., segue a ser a que máis concesións de dereitos mineiros ten no noso país, arredor de 450, e tamén a que tramita a maioría das solicitudes de investigación ou de concesión de explotación, máis de 300 en curso. Pero nos últimos anos algo ten mudado no sector que se fai evidente á vista de proxectos emerxentes que recuperan o interese polas vellas minas de recursos metálicos, como o volframio ou o estaño, ou de materiais prezados, como o ouro. A minaría en Galiza semella ter iniciado unha nova era na que vai ser prioritaria a explotación das chamadas "materias primas estratéxicas".

Chámanse así, "materias primas estratéxicas", aquelas que actualmente son imprescindibles para a industria da electrónica, das tecnoloxías "verdes", a armamentística ou mesmo para especular no sistema monetario internacional. Así pois, a día de hoxe o ouro está considerado como un dos recursos mineiros máis estratéxicos polo mercado internacional e, sobre todo, nun contexto de crise económica. Outros recursos metálicos como volframio, estaño, tantalio, niobio, litio, selenio, bismuto, platino, cobre, prata, etc., ou as denominadas terras raras son elementos que están a adquirir unha elevada demanda porque, ou ben son utilizados polas novas tecnoloxías da electrónica ou da telefonía, entre outras, ou ben teñen asociada a súa presenza no territorio á existencia deses elementos devecidos no mundo globalizado.

Galiza non escapa desta febre do ouro nin dos demais minerais estratéxicos. Fixémonos non só naqueles proxectos que están a xerar máis controversia e rexeitamento social, como a mina de ouro de Corcoesto ou a busca de terras raras na Serra do Galiñeiro, senón tamén na cantidade de solicitudes de permisos de investigación que, nomeadamente, nos últimos tres anos se teñen formalizado diante da Consellaría de Industria para a prospección deste tipo de recursos.

Segundo datos extraídos do Censo Catastral Mineiro de Galicia, xestionado pola Cámara Oficial da Minaría e pola Dirección Xeral de Industria, a través do web *censomineiro.org*, están solicitados cando menos 20 permisos de investigación para a procura de xacementos de ouro en Galiza, e outros tantos para minerais estratéxicos, nos que se inclúen as terras raras. En total, hai como mínimo 40 proxectos mineiros que demandan á Industria a prospección de materias

primas estratéxicas en Galiza. E digo "como mínimo" porque algúns destes proxectos poderían estar camuflados baixo o epígrafe de "recursos C", onde se inclúen estes minerais metálicos e tamén os non metálicos, máis propios da minaría clásica. É o caso hipotético de Minería de Corcoesto S.L., que solicita un permiso de investigación de "recursos C" nunha ampla zona dos Ancares sen especificar o recurso concreto que pretende prospeccionar.

No entanto, certo é que o permiso de investigación só concede ao titular o dereito a realizar, dentro dun perímetro e durante un prazo determinado, os estudos e traballos necesarios para definir os recursos mineiros existentes nun determinado lugar, o cal non implica a explotación dos recursos. Pero si é un paso preceptivo para poder acadar a concesión da explotación.

Á PROCURA DO OURO

Xa a finais dos anos 90, a minaría aurífera comezou a suscitar un interese emerxente en Galiza. Desde 1997 solicitáronse prospeccións nas comarcas de Bergantiños, Ferrol, Baixo Miño, Vigo ou Ancares. Destas, algunhas foron outorgadas e aínda están vixentes. Poñamos por caso as requiridas por Áridos do Mendo S.L. e Minería de Corcoesto S.L. en áreas do Baixo Miño e nos Ancares de Lugo (Navia de Suarna), respectivamente.

Mais, foi a partir de 2011 cando a canadiana Edgewater Exploration, promotora da mina de ouro de Corcoesto, irrompeu con forza no territorio galego. Baixo o nome de Minería de Corcoesto S.L. ten solicitado polo menos 10 permisos de investigación na comarca de Bergantiños (Carballo, Laracha, Cabana, Malpica, Ponteceso, Coristanco), 1 en Zas e Santa Comba e outro no concello de

Cartel informativo sobre a prospección xeolóxica de Pacific Strategic Minerals Spain, en Penouta (Viana do Bolo).

Cervantes (na montaña lucense xa tiña 3 outorgados).

As promotoras destes proxectos adoitán ser de capital estranxeiro pero utilizan de intermediarias entidades con sede española para formalizar a solicitude de investigación. Así pois, atopamos empresas na procura de ouro en todas as provincias galegas. En Ourense, a empresa Explotaciones Mineras Andévalo S.L. centra o seu interese en terras de Borborás; Salamanca Ingenieros S.L., tamén en Borborás, Beariz e Avión; e Sierra Minig-Company S.A. en Rubiá e Barco de Valdeorras. Na provincia da Coruña, alén dos proxectos de Minería de Corcoesto xa citados, aparecen máis promotoras con ansias de catar a beta de ouro cara ao Sur: Minas del Atlántico S.L., en Santa Comba; Grupo M-FM 2001 S.L., en Santa Comba, Zas e Mazaricos; e Río Narcea Niquel S.A., en Santa Comba e Coristanco. En Lugo, as zonas máis afectadas son a Terra Chá e a Alta montaña: Canteras Industriales del Bierzo S.A. (CATISA) pro-

cura o metal nos municipios de Pol e Castro de Rei; Lundin Mining Exploration S.L e Golquest Ibérica S.L., en Baleira, A Fonsagrada, Becerreá e Baralla; Exploración Mineira Internacional España S.A. (EXMINESA), en Navia de Suarna e Negueira de Muñiz; Ormonde España S.L., en Ribas de Sil; e Minería de Corcoesto S.L., en Cervantes. No caso de Pontevedra, os únicos permisos de investigación aurífera recollidos polo Censo Catastral Mineiro están caducos ou a concurso, e sitúanse no Baixo Miño.

Á PROCURA DOUTROS MINERAIS ESTRATÉXICOS

A través deste censo, é complexo obter datos precisos sobre os permisos solicitados recentemente para a exploración doutros "minerais estratéxicos", entre outras razóns, pola diversidade de recursos que se encadran neste apartado. Porén, buscamos os máis recentes e aqueles que procuran nun mesmo expediente varios destes metais. En suma, hoxe en día están solicitados cando menos 20 permisos de investigación que se concentran especialmente nas provincias de Ourense e Pontevedra e en áreas específicas da provincia da Coruña (de novo, Coristanco e Santa Comba). A provincia ourensá é quizais a máis reclamada para este tipo de explotacións, xa que se formulan solicitudes de prospección en 17 concellos: A Gudiña, Beariz, Borborás, Avión, Fornelos de Montes, Covelo, A Lama, Cualedro, Monterrei, Verín, Vilar-

Beta de ouro galega desde Ferrolterra a Tui.

devós, Viana do Bolo, Laza, Castrelo do Miño, Cartelle, Arnoia e Ramirás. En Pontevedra, as intencións están postas nos municipios de Forcarei, Lalín, Silleda, O Irixe, Sanxenxo e na Serra do Galiñeiro, no sur da provincia.

Chama a atención que algunhas das empresas que van na busca de ouro (Río Narcea Niquel S.L., Minas del Atlántico S.L., Salamanca Ingenieros S.L. e Minería de Corcoesto) tamén procuran estoutros minerais (tantalio, estaño, volframio, cobre, cinc, etc.). A esta pesquisa únense as firmas: Incremento Grupo Inversor S.L. (que xa ten 6 concesións de explotación directa de Sn e W outorgadas en Coristanco, Santa Comba e Cabana de Bergantiños), Quantum Minería S.L., Minas y Geología S.L., Solid Mines España S.A.U. e Consulting de Geología y Minería S.L. Esta última é a que pretende prospeccionar 100.000 m² da Serra do Galiñeiro en busca de terras raras.

OPOSICIÓN SOCIAL

Esta avalancha de solicitudes ante Industria, unida ao carácter especulativo de moitos destes proxectos, á súa vocación temporal, á súa titularidade estranxeira, á ausencia de avais e garantías sociais e ambientais, á imposición do uso de produtos químicos agresivos co ambiente e perigosos para a saúde humana (especialmente na minaría aurífera) e á ocupación desmesurada do territorio que nalgúns casos se precisa, no que ademais se desenvolven actividades

fundamentais para o desenvolvemento do país, está a xerar unha importante oposición social.

Neste senso, a mina de ouro de Corcoesto estase a converter nun referente fronte a chegada destes novos proxectos mineiros a Galiza. Tampouco desmerece o rexeitamento social feito público contra a exploración e explotación de terras raras na Serra do Galiñeiro. Outros proxectos que procuran estaño, tántalo ou wolframio, como o da comarca do Ribeiro ou o de Viana do Bolo, a carón do Parque Natural do Xurés, xa obtiveron tamén alegacións en contra por parte de colectivos ecoloxistas.

Paralelamente, o Executivo de Alberto Núñez Feixó amosa unha predisposición máis que favorábel á explotación dos metais prezados. O proxecto da mina de ouro de Corcoesto mesmo é considerado pola Xunta "proxecto industrial estratéxico", figura consagrada pola Lei de Industria do PP pola que a promotora obtén axudas públicas cuantiosas e facilidades na tramitación e para a expropiación forzosa. Pola contra, a sociedade galega atópase de fronte cun panorama de total indefensión e de forte impacto ambiental, económico e social do que non foi advertida.

Nos seguintes artigos analizaranse estes impactos no caso específico da mina de ouro de Corcoesto, a "punta do iceberg" da nova era metálica da minaría en Galiza.

daiquí
Alimentos ecolóxicos a domicilio

*Coidamos da terra
para coidar de ti*

www.daiqui.com

AGRICULTURA ECOLÓXICA
pedidos@daiqui.com
telf: 988 302 171/637 583 083